

پنجابی
سوال نمبر 2 باا فرید گنج شکر نے اخلاقیات
فوں انسانوں جیوں دی کنجی قرار دتا اے۔
کھلی سے بیان کرو۔

1 مذہلی گل بات

باا فرید پنجابی زبان دے
پیلے باقاعدہ شاعر نے جنہاں دا کلام ساڈے کول باقاعدہ
شکل وچ موجود اے۔ باا فرید نے اپنی شاعری دے
ذریعے **اسلام دی تبلیغ** کیتی اے۔ اوہناں دی شاعری
دے وچ اخلاقیات دا درس دتا گیا اے۔ آپ
سوفی لنگ تے اسلام دے شاعر سن۔ اوہناں دی
شاعری وچ مختلف انداز استعمال کر کے اسلام دے
امول دے نسل۔ آپ نے تئیں تے استعمال کیاں
دا سپارا اے کر انہاں فوں **اخلاقیات** دا درس دیتا
اے۔ اوہناں نے **تھون** دے ذریعے انسان فوں
اخلاقی قدراں دے بار دسیا اے۔ منزلہ اے کہ **دنیا**
دی بے ثباتی دا درس کہ آفرت فوں سنوارن دا کیسی
وے۔ اوہناں نے **غرور تے تکبر** دی نفی کیتی اے کیوں کہ
اللہ فوں غرور کرن والا پسند نہیں۔ حسد فوں ختم کرن واسطے
تقاعدت دا درس دتا وے۔ انہاں دی کامیابی مقام
وچ چھی اے تاہی **منازل دھیاں** دی دیتا اے۔

ذات کی نفی نالی سر داشت تے جس سلوک جیسی
اخلاقی قدراں بارے وی ذکر کیتا اے۔ مختصراً کہ
بابا فرید پوراں اپنی شاعر دے ذریعہ اخلاقیات
دا درس دیتا اے۔

2 بابا فرید پوراں دی ذات و تعارف

بابا فرید دا۔

اصل ناں "مسعود" سی۔ فرید الدین تے گنج شکر
اویہاں دے القاب سن۔ پورا گنج شکر دے لقب
نال زیادہ مشہور ہوئے سن۔ بابا فرید ملتان دے نپڑے
اے۔ قلعہ کوٹھیوال دے 1188ء وچ پیدا ہوئے۔
اویہاں دے والد ملتان، جمال الدین سلیمان اور
والدہ ماجدہ داناں ترسم بی بی سی۔ مذہبی تعلیم والد
توں حاصل کیتی۔ ملتان دے عالم مولانا منیاچ
الدین ترمذی کو لوں فارسی، عربی قرآن، حدیث
اور فقہ دی تعلیم حاصل کیتی۔ پیر حضرت خواجہ خیار کاکی
دے مرید ہو کے چند سالے دے متحمل ہو گئے۔ پیر
دے خانی تعلیم کی مرشد کول دی چلے گئے۔ تے ملتان واپس
آ کر لوکاں دی باطنی ماہر حافی، تریبیہ، کیتی۔ 1280ء وچ
پاک پتل وچ وفات پائی تے اترکے اسی دفن ہوئے۔

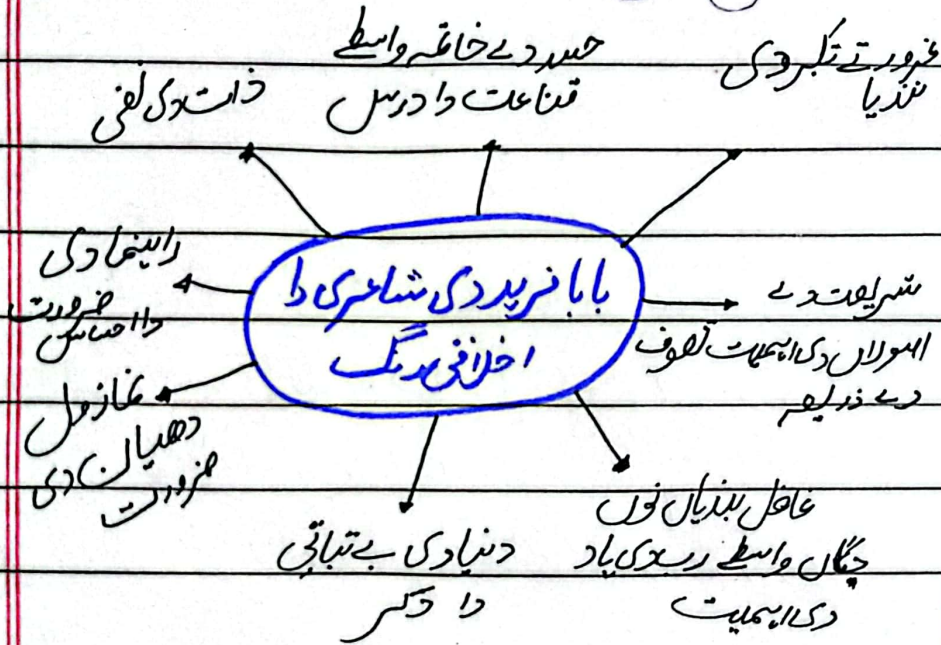
3 بابا فرید دی شاعری و اخلاقی رنگ

بابا فرید

پوراں دی شاعری دے وچ مختلف انداز نال اخلاقی

رنگ موجود آگے - اوہناں نے مختلف تشبیہاں نے سور
استعاریاں نوں استعمال کر کے انسان نوں اخلاقیات دا
درس دتا اے - آپ ہونوئی شاعر سن نے فارسی زبان
دے عالم سن - پھر لوکاں نوں سمجھاوے لئی آسان زبان
دے وچ ہونوئی ملام بولی دی سی، پنجابی دے وچ درس
دینا اے - اوہناں دی شاعری دے ایم سوہنو عمارت

درج ذیل نہیں

آ تصوف دے ذریعے شہریت دے اہولان دی اہمیت

دلیل دی عملی اہمیت

نوں تصوف اکھیا جاندا اے۔ جلدوں معاشرہ
وچ اسلام دے اہولان دی بوائے لوگی خاطر راہ
فل جیل بندے نے آدوں ہونوئی لہوگ، اپنے
کلام، شاعر اور ذات نال لوکاں نوں شہریت

دے اہولان دی اہمیت تے ضرورت، دس دے ریش
 باب فرید پوراں وی ایہی شاعری دے ذریعے شریعت
 دے اہولان او نے عمل کریندا درس دتا اے۔ اوہناں
 دی، ایہی ذات وی ایہیں حواے نال غونہ اے۔ اوہناں
 نے دنیا دی آسائش و آرام نوں نوں رب توں
 دوری دا ذریعہ آکھیا اے آپ مشلو کہ روح فرخاندے

نیل
 سے فرید ارونی پیری کاٹھوکی، لاہور پیری ہنگہ
 چیتاں کھادی چو پیری، سمجھنے سہیں تے دکھ

(نا) دنیا دی بے ثباتی دا ذکر:

اے دنیا عارضی

اے۔ ایہی جیٹراں وی آنداں اے اک دن واپس
 ٹر جاندا اے۔ اے گل پھر کسی نوں بنا اے پھر پھر وی ہر
 کوئی بٹکے، گاڑیاں، تے عمارتاں بناں دے چکراں روح
 اے۔ حدیث شریف، اے کہ: دنیا وچ بوئیاں
 جاشد ادان تے وڈیاں وڈیاں عمارتاں نہ بناؤ نہیں
 تے نہیں دنیا دے ہو کر رہ جاؤ گئے۔ اے ہی گل دا ذکر
 باب فرید اپنی شاعری وچ ایہی آکھد پیندے۔

سے فرید کوٹھے منڈپ ماڈیاں، ایت نہ لائیت
 مٹی پئی آلو لوہیلے، توئی نہ پھوس دستے

نیز غرور تے تکبر دی تندیا:

غرور تے تکبر

انسان نوں بد اخلاقی کر دینا اے۔ بد اخلاق انسان

نوں معاشرے وچ کوئی وی بلند نہیں کردا۔ قرآن

پاک وچ ارشاد اے: "وَمِنْ آيَاتِنَا أَنْزَلْنَا الْحَبْلَ الْأَسْوَدَ

جَلَّ جَلَلًا، لِيُتَبَيَّنَ لِّلْعَالَمِينَ الْغُلُوبَاءَ أَمْ يَحْسَبُونَ أَنَّهُم مُّسْتَكْبِرُونَ

تے نہ ای پیمانوں دی بلندی شکر اپز سکنا ایں۔"

یعنی اللہ دی ذات نوں وی غرور پسند نہیں۔ بابا فرید

پھول وی اپنی شاعری وچ غرور دی نفی تے انگساری

داسقی دیتا اے۔ شلوک وچ اے:

سے نہ کر اللہ یا پیری پیری

نہ اے پیری نہ اے پیری

چار دناں واپس دُنیا

نیر مٹی وی ڈھیری

یا غافل بندیاں نوں رب دے ذکر دی اہمیت

التائبان

تے انسان نوں اپنے ذکر واسطے بند کبتا اے۔ تے تار

انسان داسکوں وی رب دی یاد وچ اے۔ قرآن مجید

وچ ارشاد اے: "بَشِّرْكَ الْغُلُوبَاءَ لِيُذَكَّرُوا رَبَّهُمْ

وَجِئْتَهُمْ فِي زَمَانِهِمْ بِآيَاتِنَا لِيُذَكَّرُوا رَبَّهُمْ

کھو کہ اپنے رب نوں بھل جاندا اے۔ اولیٰ اے

Date: _____

M T W T F S

دنیا نے آفرت دونوں ذریعہ جو جانڈیاں نے۔ ماہ فریڈ ایڈ

شکوہ وچ ایڈیڈے نے:

کوکے فریڈ آکے توں، جیوں راکھا جو ار
جب تک ٹانڈا اہم گمرے، تب تک کوک پکار

یا نماز دی اہمیت:

نماز دیں داستانوں نے موصل

دی مہراج اے۔ اسلام وچ نماز دی پندرہ، اہمیت اے

قرآن وچ روح وی نماز دا بنا کر ذکر ہويا وے۔ حدیث

شریف اے: ”مسلمان تے کافر دے وچ فکر نماز اے“

ماہ فریڈ سوریاں وی سخی نال اسلانی ادکامات اُتے عمل

کریں تاں اکھیاں وے۔ آپ باقاعدگی دے نال پھیرتہ

باقاعدہ، نماز پیر ۱۵۷۷ء سن۔ ماہ فریڈ سوریاں اہمیت

شکوہ وچ وی نماز دی اہمیت دی تبلیغ کیتی اے

اٹھ فریڈا وٹو ساج، صبح نماز گزرا

جو سیر سائیلے تے ٹویں اے سو سرکپ اتار

نہا حسد دے خاتمے واسطے قناعت داد رس:

سماجی برائیاں

وچوں حسد آک، کھیت، وڈی سرائی اے جولای ترحول

پیدا کردی اے۔ حسد بذات خود اہمیت دی سرائی اے جنڈے

وچ انسان خود اسی جل کے راکھ ہو جاندا اے

حدائق شرف میں ہے: "محمد نیکیاں نول اینج کھا جاندا اے
 جیور لکڑی نول آکے"۔ حدائق انسان وچ مدد، فتاوت
 پور ہووے نی ہوندا تہ جسد جن لیندا اے۔ بابا فرلانہ
 اس دے خانقے واسطو ایہ شلوک وچ فرمایا اے:

تکھن شکو کھائے، تھنڈا پانی پی
 فریدا ویلہ پیرائی چو پیری، نہ ترسائیں تہ

ان ذات دی لئی

حدائق انسان لئی

ذات دی لئی کھو اے تے اوہ بندے وچ تقویٰ، عاجزی
 وانکساری، آخانڈی اے۔ آپ نے خطبہ جنت الواع دے موقع
 اُتے فرمایا: "سارے انسان برابر نیں، کسی عربی نول عجمی، تے
 عجمی نول عربی تے، گورے نول کالے تے، تے کالے نول گورے
 تے، کوئی فونڈیت، حامل نہیں، سوا تے تقویٰ دے"

ذات دی لئی نال تقویٰ پیدا ہوندا اے۔ جہراں اللہ نول
 لہرت لہندا اے۔ بابا فرید پوراں نول ایہ شلوک وچ
 ایہنداں اے: "درسل حدیثاں اے آپ نے سر مشلوک
 وچ "فریدا" لکھ کہ خود نول مخاطب کر کے لہجہ دہشتی
 دیتی اے جہاں مطلب اوہ ایہنداں لے میں انہی کھوتوں دی
 دوتوں سیاہ آؤر مینوں درویش آکھدے نیں"

فریدا کالے مینڈے کپڑے کال مینڈا دیس
 گن میں پھیرا میں پھراں سے کک پیس درویش

vii اللہ دی رضا حاصل کرنا:

انسان اپنی زندگی

دامقصد حاصل اللہ کی رضا سے لینا اے۔ نے فیر او سیر حالات

دے روح خوش رہنا اسکا لینا اے۔ او لڈے واسطے فیر پور

کوئی وی چیز اچھا نہیں رکھدی۔ او بلا دل فیر نفرت

لا رہے، صدمہ کچھ اور بعض توں بکاں سو جاندا اے۔

اللہ دی رضا واسطے دل دی بھائی بندہ، لہر دی اے۔ آپ

دا ارشاد اے: "انسان دے جسم وچ خون دا اک ٹکرا اے اگر

او ٹھیک اے تے سارا جسم ٹھیک اے۔ اگر او خراب اے تے سارا

جسم خراب اے۔ او ا بدلے" بابا فرید فرماتا رہیل:

آپ ستواریں میں سے ہیں میں سے ملیاں سگے ہو
فریاد جے توں میرا ہو رہیں، سبہ قبک تیرا ہو

4 مگدی گلے:

مگدی گلے مات اے کہ بابا فرید سیوان

اپنی شاعر کی دے ذریعے انساناں نوں اخلاقیات دا درس دینا

اے۔ آپ دی شاعری بیڑہ کر انساناں نوں روحانی سکون ملدا اے

انسان دا دل خود خود نیکیاں طرف مڑ جاندا اے۔ مہربانیاں توں

نفرت کرن تک بندال اے۔ آپ نے اپنی شاعر کو ج

حمد دیاں مٹان دیتیاں نے۔ جے میندا ایسے نے عمل کرے

آے واقعی بندہ من کاخے گا۔